

L. Brožiková

Láska v pozdním věku? To víte, že ano!

Řada lidí se neprávem domnívá, že výsadou lásky je jen mládí, člověk v rozpuku svých fyzických i psychických sil, s budoucností před sebou. Část těch názorově nepružných či ovlivňovaných bludnými naukami, tézemi a nevím jakými všelijakými rigidními myšlenkami je schopna zajít tak daleko, že je ochotna na lidi vyššího věku pohlížet jako na tvory, kteří nemají už všech pět pohromadě. Prostě podivíni, blázni.

Moje vzpomínka se vrací hodně, hodně let nazpět. Bydleli jsme tehdy v jiném městě, a jak mne celý život provází pozorný pohled na dění kolem, nemohl mi tenhle neobyčejný příběh samozřejmě uniknout. Tím spíš, že jsem v době jeho vzniku pracovala ve stejném podniku a průběh měla, takříkajíc, z první ruky.

Ve velkém obchodním domě na náměstí byla řada specialisovaných oddělení a vedoucí jednoho z nich, kde se prodával metrový textil ale i koberce a záclony, dekorační látky, byla žena, jež zdaleka přečnívala svým zjevem a chováním všechny ostatní. Vytříbeně elegantní, vznosné, krásné chůze, zajímavého obličej, decentní ve všech směrech. Měla melodický hlas, nikdo ji nikdy neslyšel křičet, hádat se, být nervózní, podrážděná, neochotná. Byla řadu let rozvedená, dospělý, ženatý syn žil někde daleko, člověku se do podvědomí vkrádala otázka, jak to, že tak mimořádnou ženu „neulapil“ nějaký další muž. Nevědělo se o žádném tajném milenci či jen příteli, jednou mi v důvěrné chvíli řekla, že jí jedno velké zklamání stačilo, že nerada opakuje své chyby. Bydlela ve stejném domě, kde byl zmiňovaný obchod, takže když se najednou vedle ní začal pohybovat neznámý „pán tvorstva“, neuniklo to nikomu. Ve městě se objevil švihák nápadné elegance typu amerického filmového herce Clarka Gableho, ani ten knírek mu nechyběl, a ví snad jen Bůh, kde výše popisovanou ženu objevil. Nikam nechodila, takže pravděpodobně při jeho obchůzce prodejnými prostorami. Ne, že mezi nimi zajiskřilo, to byl přímo kulový blesk, jinak si nelze vysvětlit, jak to, že se o mnoho, mnoho let mladší „dandy“ ubytoval bez nějakých časových průtahů v útulném bytě vyjímečné dámy.

Pochopila jsem to čistě lidsky - její citově vyhládlé srdce zatoužilo po lásce. Byla příliš dlouho sama, aby to někoho překvapilo, jen velký otazník se vznášel nad tím neuváženým výběrem. Zatímco paní stála ráno v kanceláři a udělovala příkazy nebo zaskakovala za nepřítomné prodavačky, vyspával urozený milenec do desíti v postýlce. Proč urozený? Byl to zchudlý maďarský šlechtic, kterému práce nevoněla a tak se nechával vydržovat opuštěnými ženami. Musely být ovšem, jako zmiňovaná dáma, na patričné úrovni, na tom trval. Paní v čase své svačiny a odpočinku odcházela každý den do přilehlého bufetu, aby spěchala za tím úžasným milencem s čerstvým pečivem, šunkou, voňavou kávičkou, a přiloženými cigaretami zahraniční vyhlášené značky na tácu. Na domácí stravu pán nebyl stavěný, takže na opulentní oběd odcházeli do restaurace na druhé straně náměstí. Věděl snad jen on, jak se mu podařilo, že nemusel mít v těch časech povinné razítko v občance, že je řádně zaměstnán. Neměl tedy žádný vlastní příjem a starost o svou hýčkanou maličkost nechával na své dobroditelce. Brzy

ho lenošení znudilo, město a jeho výlohy nemohl také denně donekonečna obcházet, sehnal někde partičku bonvivánů a začal hrát hazardní hry, karty. Protože měl mimořádné štěstí v „lásce“, přišlo na řadu přísloví, že štěstí v lásce nepřináší štěstí v takovéhle zábavě. Prohrával stále větší částky. Ze začátku sem-tam odnesl tajně z bytu své hostitelky nějakou cennost do Bazaru, ale to nešlo provozovat donekonečna. Přemluvil ji, aby si z prodejny občas „půjčila“ nějakou částku, že už určitě vyhraje a ona to řádně a včas vrátí... Nesplnilo se a „půjček“ přibývalo. Kolik bezesných nocí asi ta svědomitá žena prožila, věděla jen ona sama. Všichni bychom za její poctivost dali ruku do ohně.

Zpracovala zákonitost neobvyklého příběhu, nic netrvá věčně. Umřel hlavní inventurista ústavu, do důchodu odešel i druhý. Nastoupili noví a chtěli ukázat, že nové koště dobře mete. Byli poučeni, že u této vedoucí stačí opsat poslední stav, přičíst prodej a odečíst případné povolené ztráty a konečnou částku zaznamenat jako nový fyzický stav, protože u ní nikdy nedošlo k rozporu. Tedy že fyzická inventura tam vlastně odpadá. Kupodivu si oba postavili hlavu – a výsledek byl zdrcující. Přímo z pracoviště ji odvezla policie. Došlo na termín soudu a nikdo jsme si ji, zlomenou a cizí vinou provinilou, nedokázali v té situaci představit. Snad víc než cokoliv jiného ji zdrtilo to, že milenec ještě druhý den opustil hnízdečko lásky, a samozřejmě, jak jinak, neopomněl přibalit do svého zavazadla i její cennosti. Dostala, s ohledem na výši manka, vysoký trest, umístili ji do nedalekého vězení, tzv. za dráty.

Starý, bělovlasý, mnoho let rozvedený pán, který nad ní v soudní síni v černém taláru vynesl přísný ortel, pochopil sílu její osamělosti, touhu po normálním životě, naplněném láskou a harmonií. Celé dlouhé roky sledoval její chování ve vazbě. Bylo bezvadné, jak jinak u ní, vymykala se všemu, co kolem ní bylo stejně, jako když žila mezi námi. Jen kolem úst se jí vytvořila hluboká vráska nekonečného zklamání, ztráty ideálů, ponížený pocit zneužití její touhy i dobroty. Když nastal čas uvažovat o tom, že by se vzorné trestankyni mohl trest snížit, aniž by to odporovalo zákonu, po dohodě se správou věznice to starý pán zařídil.

Jaké bylo její překvapení, když konečně stála s kuffíkem osobních drobností před bránou vězení, a s úsměvem k ní přicházel starý, moudrý soudce. Přes všechnen soulad trestu s její skutečnou vinou se do ní tehdy, v soudní síni zamiloval. Pochopil její osamocenost, hrdost i lidskou slabost ve chvílích, kdy se jí zdálo, že sahá po pozdním štěstí. Na to skutečné si musela pár let počkat, zato bylo opravdové. Soudce si těžce zkoušenou paní odvedl k sobě, po krátké době se skromně vzali a vytvořili legendární dvojici, již se začalo říkat Romeo a Julie. Paní byla o řadu let starší než její nový životní druh, ale vzhledem k jejímu zjevu, jemnosti i eleganci se ten rozdíl mimoděk smazával. Jinak, než šťastně zavěšené do sebe, je nikdo neviděl. Štěstí z nich přímo vyzařovalo. On byl o dost vyšší, takže v tom těsném zavěšení do sebe mívala paní hlavu opřenou o jeho rameno, byli jedno tělo, jedna duše. I konec byl podobný. Paní za čas zemřela a on se vlastně utrápil, nechtěl bez ní žít, přestal brát léky na srdce a svůj konec uspíšil.

Je to příběh skutečné pozdní lásky, který mne dodnes dojímá. Starý, vážený pán se odvážil čelit případnému společenskému nepochopení, povrchním řečem a pohledům na jeho rozhodnutí, projevil svou lidskost naprosto nezpochybnitelně. Podal svědectví o tom, jak složitý je občas život, kde všude jsou skryté hodnoty, jež neumí každý objevit, omotan společenskými úzusy, přejatými zaběhanými pohledy a mnohdy i krutou lidskou lhostejností či dokonce škodolibostí, zlobou. Ti dva dokázali, že člověka může potkat během jeho pozemské pouti mnoho neřádností, jen moudrost jejich podvědomí vynese na povrch to, co je skutečně etické, lidské, morální. Protože klopýtnout může každý, podstatné je, že se dokáže pozdvihnout a ukázat sílu svého znovuzrození. A věřte, že na věku vůbec, ale vůbec nezáleží.

Naopak, dokáže-li člověk vyššího věku po všem, co ho neřádného potkalo a nezlomilo, ještě z celého srdce a duše milovat, je to malý zázrak. Celé generace psychologů ověřily, že skutečný, hluboký citový život, jemuž se říká láska, prodlužuje život, zkrášluje stáří, prohlubuje touhu po nových aktivitách svého věku, vytyčuje cíle, do nichž by se, opuštění a zbavení ideálů, už nikdy nepustili. Pomalu, tiše, zatrpkle by doklopýtali k těm posledním dveřím. Zázrak skutečné lásky – ne snaha o to zajistit si opatrování nebo hmotný prospěch - v tomhle věku patří k těm velkým. Nenahraditelným, nedoceněným. Nejde jen o tu nově, nečekaně nalezenou lásku, ale i o tu léty osvědčenou, bouřemi prověřenou, už skoro na pohled všední, samozřejmou. Patříte mezi ty šťastné?

Možná nezaškodí pár slov básníka Jana Pilaře: „Člověka milovat znamená odpouštět, nevyptávat se, být blízko, když zavolá. Z cizí radosti vyženou listy tvé holé větve, cítíš, míza proudí od kořenů k srdci. Někdo někde je!“